

Llengua i estat propi

Hi ha qui professa l'independentisme per raons identitàries i hi ha qui ho fa, sobretot, per temes econòmics. Entre els del primer grup, trobaríem els irreductibles que ja defensàvem l'Estat propi quan el separatisme era una tendència clarament minoritària. Sovint, érem tractats d'ingenus i romàntics, i se'ns dispensava -tant per part de l'espanyolisme ranci com, ves per on, del nacionalisme català tradicional— un tracte més aviat condescendent. En canvi, els darrers anys no han fet més que augmentar els independentistes sobrevinguts que s'han acabat de convèncer quan s'ha fet evident el tracte econòmic discriminatori de l'Estat espanyol cap a Catalunya, quan s'ha vist que el peix al cove era insuficient i s'ha comprovat (després de la sentència del Constitucional contra l'Estatut l'any 2010) que no hi havia cap possibilitat d'entesa. Val a dir, tanmateix, que tant els integrants d'un grup com els de l'altre han acabat per defensar, d'una manera global, tant els interessos identitàris com els econòmics i que, al capdavall, per més que ara mateix molts parlin -amb interès— de reculada i desencantament de l'independentisme, la tendència s'ha consolidat en un percentatge que fa uns anys hauria estat inimaginable.

Per més que les balances fiscals mostrin un panorama desequilibrat i injust, la història i la cultura tenen el seu pes, i encara més la llengua. Perquè... val la pena lluitar per un Estat propi on la llengua pròpia, el símbol identitàri i cultural més important, acabi per desaparèixer? Fins ara s'ha tendit a esquivar el tema del paper que ha de donar-se al català i al castellà en el futur Estat català. Per evitar la divisió, s'ha focalitzat el debat en altres qüestions i, com a molt, han sortit alguns opinadors que -amb bona voluntat, però amb molt poc criteri científic— han assegurat que el futur Estat català hauria de tenir dues llengües oficials. No han faltat tampoc els optimistes que, des de les institucions i emparats per uns percentatges de parlants basats més en el coneixement de la llengua que no pas en el seu ús, repeteixen que el futur del català està garantit. Jo estic convençut, en canvi, que l'Estat propi no garanteix la supervivència del català. I no és una opinió capriciosa. Cada vegada més, algunes veus acreditades alerten del perill que, per a una llengua feble, suposa a la llarga conviure en igualtat de condicions amb una llengua forta. És el cas, per exemple, de *El bilingüisme mata* (Pòrtic, 2015), un llibre on el filòleg Pau Vidal diu coses com que «fer iguals davant la llei dues llengües tan desiguals (...) equival pràcticament al suïcidi». És cert, i jo em sento a prop de Vidal quan afirma que un Estat català on el català desaparegui no val la pena.